

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Sambandet mellan elever och lärare - attityd till hem- och konsumentkunskap

Deskriptiv statistik av elevers attityder med kvalitativa inslag

Namn: Elif Ercik och Linnea Hallgren
Program och ämne: Ämneslärarprogrammet åk
7-9, Hem- och konsumentkunskap, svenska som
andraspråk och religion.

Uppsats/Examensarbete: 15 HP
Kurs: L9HK2A
Nivå: Avancerad nivå
Termin/år: VT23
Handledare: Marianne Pipping Ekström
Examinator: Päivi Palojoki
Kod: VT23-2940-004-L9HK2A

Nyckelord: attityder, elever, enkät, hem- och konsumentkunskap

Sammanfattning

Attityder kan förklaras utifrån olika perspektiv och inom socialpsykologin förstås det som en mental inställning. Mellan attityder och beteenden finns det samband där inställning (kognitiv process) påverkar beteendet (kognitiv respons) i någon grad av gillande eller ogillande. I hem- och konsumentkunskap, ur ett historiskt perspektiv, har mat och matlagning varit en central del av ämnet. I kursplanen betonas tre grundpelare mat och matlagning, privatekonomi och konsumtion samt miljö som ska vävas samman till kunskap-i-handling. Trots detta är elevers förväntan på ämnet praktiska, vilket sådde ett frö till att undersöka frågan. Studiens syfte blev därmed att kartlägga elevers attityder till hem- och konsumentkunskap och vilka samband till dessa. Metoden för studien var av kvantitativ design med deskriptiv statistik som kartlagdes med hjälp av digitala enkäter. Resultatet redovisade att elever har en positiv attityd till hem- och konsumentkunskap dels för att de uppskattar praktiska moment dels läraren. Övervägande del av eleverna uppgav att deras attityd till ämnet påverkas av vilken lärare de har. Ett samband mellan elevers attityd till ämnet och motivation visade ett signifikant värde, $p < 0,01^{**}$ (*chi-två-test*). En slutsats är att elever som har positiv attityd är i hög grad mer motiverade till ämnet, något som läraren bör tillgodose i undervisningen.

Förord

För det första vill vi börja med att tacka lärare som har distribuerat enkäten till sina elever vilket gjorde det möjligt för oss att sammanställa en studie. Till eleverna som har tagit sig tiden att svara på enkäten som varit väldigt värdefull för oss.

För det andra vill vi tacka varandra och vårt samarbete som har gjort det möjligt för oss att hela tiden motiveras till att fortsätta. Det har varit flera kritiska punkter som vi har tagit oss förbi tack vare stöttning från varandra. Tillsammans klarar vi allt!

För det sista vill vi såklart tacka lärare som hjälpt oss på vägen, Marianne Pipping Ekström, Irma Brkovic, Anderas Fröberg och Christina Berg.

Nu börjar en ny era och arbetslivet!

Tabell 1. Författarnas bidrag.

Arbetsuppgift	Procent utfört av Elif/Linnea
Planering av studien	50/50
Litteratursökning	50/50
Datainsamling	50/50
Analys	50/50
Skrivande	50/50
Layout	50/50

Innehållsförteckning

1	Introduktion.....	2
2	Syfte.....	3
3	Bakgrund	3
3.1	Från hushållsgöromål till hem- och konsumentkunskap	3
3.2	Hem- och konsumentkunskap.....	3
3.3	Centrala begrepp och perspektiv	4
4	Metod.....	6
4.1	Design	6
4.2	Urval	7
4.2.1	Deltagare.....	7
4.2.2	Urvalsprocessen.....	7
4.3	Datainsamling	8
4.3.1	Utformning av enkät.....	8
4.3.2	Mätskala	9
4.4	Databearbetning och analys	9
4.4.1	Val av analysmetoder	9
4.4.2	Univariatanalys	10
4.4.3	Bivariatanalys	10
4.4.4	Chi-två-test	10
4.4.5	Innehållsanalys.....	10
4.4.6	Etiska riktlinjer.....	11
5	Resultat.....	11
5.1	Respondenter	11
5.2	Elevers attityder till hem- och konsumentkunskap.....	12
5.3	Lärarens påverkan av elevers attityd till hem- och konsumentkunskap	18
6	Diskussion	18
6.1	Metoddiskussion	18
6.2	Resultatdiskussion	20
7	Slutsatser och implikationer.....	23
	Referenslista.....	24
	Bilagor	26

1 Introduktion

“Det är sånt extra ämne, sånt praktiskt. Något roligt bara. Man behöver inte ta det så allvarligt, man ska ha kul” (Johansson, 2019 s. 15–16). Citatet illustrerar en uppfattning om hem- och konsumentkunskap som är vanligt bland elever. Även om citatet ovan är ifrån en elev i undersökningen, som författaren gjort, kan detta fenomen tydas bland flera elever i skolorna. Under den verksamhetsförlagda utbildningen ställdes frågan ofta från eleverna vad ska vi baka/laga idag? Den frekventa frågan sådde ett frö där vi önskade att undersöka vad det kommer ifrån och vad det beror på trots att det i läroplanen för grundskolan, fritidshemmet och förskoleklassen (LGR 22, 2022) står att hem- och konsumentkunskap har som syfte att koppla teori och praktik, för att uppnå kunskap-i-handling. Ett antagande är att många lärare, utifrån sina didaktiska kompetenser, planera lektioner med fokus på matlagning eller bakning. Trots att det är relevant att undersöka lärarens didaktiska kompetenser kommer denna studie att undersöka elevers perspektiv på ämnet. Anledningen till att ett elevperspektiv anses väsentligt är för att skapa en medvetenhet kring elevers attityder för att sedan ta det i beaktning i undervisningen. Detta leder till syftet för studien som är att kartlägga attityder till hem- och konsumentkunskap och vilka samband det finns.

I den vetenskapliga forskningen kring området styrks att samband mellan elevers attityder till ämnet och lärarens didaktiska val påverkas. Daniel m.fl. (2018) har gjort en kvantitativ hypotesstudie om elevers intresse till hem- och konsumentkunskap och resultatet visar att det finns en samband mellan lärarens val av undervisningssätt till elevens inställning till ämnet.

En annan aspekt av attityder till hem- och konsumentkunskap undersöktes av Ogwu och Ogwu (2009). Författarna undersöker attityder och viljan att läsa hem- och konsumentkunskap på högstadiet i Botswana. De redovisar att samhällets förutsättningar, i Botswana, påverkar elevers vilja att läsa hem- och konsumentkunskap. Vidare framkommer att det finns markanta skillnader i elevers vilja att läsa ämnet, där flickor visar högre vilja. Fortsättningen på studien gjordes av den ena författaren, Ogwu (2010), ett år senare som vidare undersökte vilken påverkan hem- och konsumentkunskap har på elevernas levnadsvanor. Det visades att det finns ett samband med undervisning om näringslära i hem- och konsumentkunskap men alla elever var inte lika mottagliga för förändringen. Ytterligare artikel har likheter med ovan nämnda studier i Botswana men är en uppdaterad version i Nigeria. Rogers (2023) visar att didaktiska färdigheter påverkar eleverna i Nigeria genom deras attityd till ämnet. Lärarens didaktiska kunskaper påverkar elevers syn negativt eller positivt enligt författaren.

Artiklar ovan presenterar resultat från länder i Afrika, där förutsättningarna i samhället är annorlunda än i Sverige. En studie som gjorts utifrån norska skolor som också undersöker attityder till hem- och konsumentkunskap, men med perspektivet näringslära är Øvrebo (2014). Författaren undersöker ungdomars attityder och kunskap till näringslära samt om de har förändrats efter undervisning i hem- och konsumentkunskap. Studien redovisar att undervisning om näringslära i hem- och konsumentkunskap inte påverkade flickor och pojkars attityd till näringslära, i så stor uträkning som hade förväntats.

Artiklar, som presenterats, har likheter med vår kartläggning, skillnaden är att vår studie undersöker svenska elevers attityder. Vår studie kan därför komma att bli relevant för lärare som undervisar i Sverige eller länder med liknande förutsättningar i skolan.

2 Syfte

Syftet med studien är att kartlägga elevers attityder till hem- och konsumentkunskap samt alternativa samband till dessa.

Frågeställningar:

- Vilka attityder har elever till hem- och konsumentkunskap och varför?
- På vilket sätt påverkar läraren elevers attityd i hem- och konsumentkunskap?

3 Bakgrund

Nedan presenteras en historisk tillbakablick av ämnet hem- och konsumentkunskap samt nutida för att underlätta förståelsen för ämnet. Vidare presenteras centrala begrepp och perspektiv för att förstå studiens syfte och resultat.

3.1 Från hushållsgöromål till hem- och konsumentkunskap

Ämnet har sina rötter i sent 1800-tal och har sedan dess genomgått stora förändringar dels i vad ämnet benämns, dels i innehållet (Hjälmeskog & Höijer, 2019). Vid införandet av ämnet i den svenska skolan benämndes det som *hushållsgöromål* och syftade till att flickor skulle lära hur de utifrån låga arbetslöner skulle kunna få ihop livsstilen. Det var endast flickor i folkskolan som skulle utbildas inom *hushållsgöromål*, för att bli blivande arbetarfruar som tog hand om hemmet.

Hemkunskap heter ämnet 1962 och blir obligatoriskt i den svenska grundskolan för både flickor och pojkar (Hjälmeskog, 2011). Hemkunskapen skulle öka elevernas kunskaper och färdigheter för det modernare hemmet som till exempel spis, kylskåp och ugn och diverse elektriska vitvaror. Nästa utveckling av ämnet sker under 1980 talet, då det även ska innehålla miljöperspektivet. Ytterligare förändring av ämnet sker 1994, men det heter fortfarande hemkunskap, ämnet ska även innehålla konsekvenser av handlingar och internationellt perspektiv. Regeringen fastslår att ämnet ska heta *hem- och konsumentkunskap* och verkligen trycka på hållbar matkonsumtion och ställningstaganden vid olika val i hemmet (Hjälmeskog & Höijer, 2019). Även om ämnet har gått igenom historiska förändringar kan en aspekt anses vara samma och det är att ämnet är kvinnodominerat, då 85% av lärare i hem- och konsumentkunskap är kvinnor (Hjälmeskog, 2011)

Ämnet har genomgått stora förändringar dels i benämningen av ämnet, dels innehållet och vilka som skulle undervisas. Ytterligare faktor som visar på en stor förändring i ämnet är utbildningen till att bli behörig lärare. Hushållslärarexamen 1989 krävde 120 HP och om det fanns intresse av ytterligare ämne var det 160 HP (Regeringsbeslut 1989/90: Ub624). Idag krävs det 240 HP för att bli legitimerad lärare i hem-och konsumentkunskap, i samband med andraämne. Det visar tydligt på att politikerna, med olika medel, som till exempel tid för utbildning och läroplan försöker öka statusen i ämnet.

3.2 Hem- och konsumentkunskap

Tre grundpelare i hem- och konsumentkunskap är: mat och matlagning, privatekonomi och konsumtion samt levnadsvanor (Lgr22, 2022). Trots att ämnet ska undervisa elever i flera

centrala delar för en hållbar livsstil är ämnets timplan totalt endast 118 timmar i grundskolan (Skolverket, 2022). Skolinspektionen (2019) skriver i sin rapport att timplanen inte hänger ihop med ämnets utveckling och dess innehåll. Vidare upplever verksamma lärare i ämnet att många delar inte tas upp och på sätt får eleverna inte utveckla centrala förmågor som står med i kursplanen. Det förmågor som framför allt påverkas och inte hinns med är diskussion och reflektion i förhållande till matlagningen. Vidare lyfter Skolinspektion (2019) att bristande kunskaper i ämnet hem- och konsumentkunskap är livsmedelshygien, privatekonomi samt konsumentträtt. Med andra ord betonas mat och matlagning i ämnet.

Räihä m.fl. (2006) har gjort en kvantitativ undersökning om finska elevers attityder till näringslära i hem- och konsumentkunskap. I undersökningen lyfter författarna att den finska skolan lägger vikt vid pedagogiska måltider och hem-och konsumentkunskap, som centrala pelare för att eleverna ska få utbildning inom näringslära. En slutsats är att även här är ett fokus på mat och matlagning, trots att ämnet innefattar så mycket mer. Å andra sidan är inte studiens syfte att undersöka elevers attityd till andra centrala delar i ämnet, men att författarna har fokus på näringslära indikerar att mat och matlagning har störst fokus.

När kunskap-i-handling inte appliceras i undervisningen, eller att vissa delar får mer plats än andra leder det till kunskapsluckor som sedan kan få negativa effekter till att bli hållbara konsumenter. Kunskap-i-handling innebär att teori och praktik inte kan skiljas åt och är därav centralt i ämnet eftersom procedurförståelse, processkunskap samt begreppsförståelse inte kan uppnås utan att tillämpa detta (Hjälmeskog & Höijer, 2019). Författarna menar till exempel att procedurförståelse innebär att eleven ska kunna förstå val av ingredienser och hur mycket som behövs, det vill säga att teori och praktik inte kan skiljas åt för att kunna utföra uppgiften.

En annan aspekt som kan påverka elevers uppfattning om ämnet är salens utformning samt placering i skolan. I en skola på landsbygden där hem- och konsumentkunskapssalen ligger i en källare, med sliten ståldörr som är täckt av klotter, påverkas elevers uppfattning om ämnet (Höijer, 2019). En reflektion är att elever påverkas negativt i deras attityd kring ämnet när resurser är begränsade, i fallet som Höijer förklarar. Klassrummen i hem- och konsumentkunskap är vanligtvis utformade som kök och har plats för grupparbete. Detta indikerar matlagning, vilket bidrar till att skapa en uppfattning om ämnet (Höijer, 2019). Hem- och konsumentkunskapssalarna skiljer sig åt mellan olika skolor och kommuner. I Mölndal är salarna moderna med induktionshällar och möjlighet för kunskap-i-handling då teorisalerna inte är avskild från köken. I en skola i Göteborgs kommun är salen dock inte lika modern, teoridelen är avskild från köken samt att budgeten inte skapar möjligheter för elever till uppdaterad undervisning. Ovanstående beskrivning av salarna är observationer som gjorts under utbildningen till lärare.

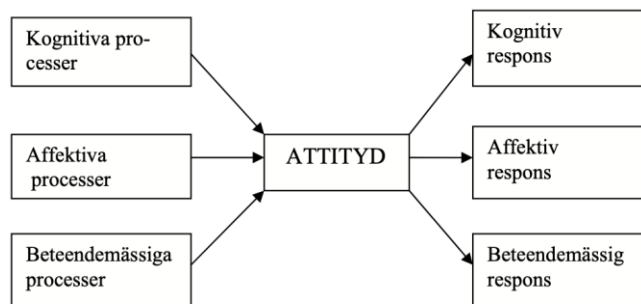
3.3 Centrala begrepp och perspektiv

3.3.1 Attityder

Attityders innebörd och definition är olika beroende på vilken inriktning och perspektiv som tas (Nationalencyklopedin, 2023). Synonymer till attityder är uppfattning och föreställning, begreppen likställs med attityd och det kommer därför att användas i studien. Attityder är ett begrepp som innehåller teorier medan uppfattning och föreställning endast är synonymer (NE, 2023). Inom socialpsykologin förklaras attityd som människors inställning, en mental inställning som inte går att observera för att förstå. Nilsson och Martinsson (2013) definierar attityder som individers inställning till en specifik sak, vilket kan vara positivt eller negativt.

Attityder har en viktig funktion för människans tillvaro, då den hjälper människan att fatta beslut och att integrera med andra människor. Vidare framhäver författarna att det finns ett starkt samband mellan attityd och beteende. Om en individ är positivt inställd till något kan beteendet påverkas i enlighet med sin attityd. Individens beteende är dock inte endast påverkat av attityder utan även samhällsnormer, uppfattningar och intentioner, vilket indikerar att ett beteende inte bara utgår från en attityd.

Ytterligare aspekt av attityder illustreras av Eagly och Chaiken (1993) i Nilsson och Martinsson (2013) "En psykologisk tendens som uttrycks genom att utvärdera en specifik enhet med någon grad av gillande eller ogillande" (s.14). Bilden nedan är en modell som illustrerar vilka processer som sker innan och som konsekvens av en attityd.

Figur 1. Illustrerar attitydprocessen. (Eagly & Chaiken, 1993).

3.3.2 Attityders funktion

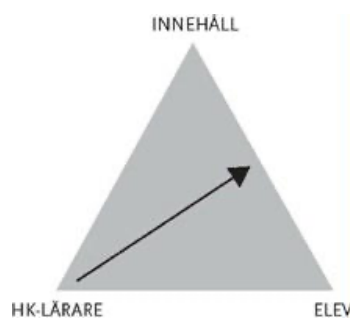
För att förstå hur attityder påverkar individens beteenden behöver uppfattningar och föreställningar utredas (Nilsson & Martinsson, 2013). Uppfattningar och föreställningar om olika ämnen skapar olika beteenden till exempel om en individ tycker att det är viktigt att leva hållbart leder det oftast till att individen skapar en livsstil som är likt den uppfattningen. Värderingsteorin innebär att så fort vi reagerar på ny information kring en viss värdering så skapas en ny uppfattning och förväntning som leder till ett beteende. Beteendet förhåller sig sedan till en attityd som från början blev påverkad av uppfattningar och föreställningar, därmed går det inte att särskilja uppfattning från varandra. Ett visst beteende är därför inte bestående utan förändras när nya uppfattningar och värderingar skapas som ger en förändrad attityd. En slutsats är att elevers attityd till hem- och konsumentkunskap påverkas av lärarens undervisning för att den innehåller lärarens uppfattningar och värderingar. Utifrån Eagly och Chaikens (1993) modell ovan stärks slutsatsen för att om elever har en viss uppfattning om att hem- och konsumentkunskap bara innehåller mat och matlagning och läraren i stället förmedlar en annan värdering kring ämnet leder i sin tur att elevers attityd förändras då de får en ny kunskap. Å andra sidan leder inte ny kunskap till att attityden blir positiv utan kan bli negativ (Nilsson & Martinsson, 2013). Om det blir en positiv eller negativ attityd påverkas av hur stark attitydstruktur en individ har.

3.3.3 Elevers och lärares attityder till hem- och konsumentkunskap

Elever är positivt inställda till ämnet, speciellt matlagning för att de upplever att lära sig laga mat gynnar dem och är en fördel för framtiden (Johansson, 2019). Ytterligare resultat från studien är att elever benämner ämnet som *hemkunskap* och inte hem- och konsumentkunskap,

då deras uppfattning om ämnet är att laga mat. En annan aspekt är att elever är positivt inställda till hem- och konsumentkunskap, framför allt för det praktiska perspektivet i ämnet. Citatet som introduceras i inledningen visar en elevs uppfattning om ämnet och kan tolkas vara ganska långt ifrån vad som ämnet ska innehålla utifrån kursplanen i hem- och konsumentkunskap, som lyfts ovan i bakgrunden.

För att uppnå hög måluppfyllelse i ämnet krävs att läraren använder sin didaktiska kompetens att kunna implementera kursplanens centrala delar till undervisningen (Hjälmeskog & Höijer, 2019). Författarna hänvisar till den didaktiska relationen som liknar en triangel, där en pil går ifrån lärare till en punkt mitt emellan innehåll och elev. Den didaktiska relationen är grunden till en undervisning som präglas av hög måluppfyllelse i förhållande till kursplanen. Nedan visas figuren som illustrerar den didaktiska relationen.

Figur 2. Didaktiska relationen.
(Hjälmeskog & Höijer, 2019).

En slutsats är att om lärares didaktiska kompetenser är i enlighet med den didaktiska relationen påverkas elevers attityder positivt, eftersom läraren då lägger vikt vid kunskap-i-handling som kräver förförståelse inför praktiska momenten. Om elever förstår strukturen av att innehåll och praktiska moment är integrerade i varandra borde attityden påverkas.

4 Metod

I nedanstående avsnitt presenteras studiens tillvägagångssätt som motiveras med flera olika författare för att på så sätt styrka metodval i olika perspektiv. Metodavsnittet inleds med studiens design, för att sedan redovisa urvalet och urvalsprocessen, datainsamling som redovisar utformning av enkät i fyra steg samt mätskala som sedan avslutas med databearbetning och dataanalys.

4.1 Design

Utifrån problemområdet och studiens syfte används kvantitativ metod i undersökningen, deskriptiv statistik. Det är fördelaktigt att använda kvantitativ metod vid mätning av attityder, då *the measurement of attitudes* går att applicera. Carle m.fl. (2006) hänvisar till Thurstone och Chave (1929) som förklarar *the measurement of attitudes*, attityder mäts bäst genom att ställa olika frågor kvantitativt, till exempel genom rangordning av olika svarsalternativ. I enkäten har därför frågor utformats där respondenterna får rangordna olika svarsalternativ utifrån deras attityder. För att kartlägga respondenternas attityder samt beskriva dem används deskriptiv

statistik. Kristensson (2014) menar att deskriptiv statistik är en metod för att kartlägga och beskriva den data som samlats in. Deskriptiv statistik kartlägger en överskådlig bild vilket är gynnsamt för studiens syfte. Vidare kommer studien anta ett tvärsnittsperspektiv, då data undersökts vid ett mätillfälle och ger en bild av verkligheten här och nu (Kristensson, 2014)

4.2 Urval

4.2.1 Deltagare

Utifrån studiens syfte var ett självklart inkluderingskriterium elever som för närvarande har undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap. Specifikt var det elever som går i årskurs nio eller är femton år, för att det inte kräver vårdnadshavarens godkännande för att delta. Vidare anledningen var för att de har haft ämnet i flera år och har en viss uppfattning och kunskap om ämnet. Det är ett relativt brett inkluderingskriterium vilket gör att datainsamlingen dels blir flexibel, dels att många kan ingå som underlag. Antalet respondenter var 150 och tidsperioden för enkäten var mellan 26 april och 8 maj.

Följande inklusionskriterier är:

1. Eleverna har eller har haft undervisning i HKK.
2. Eleverna går i årskurs nio.
3. Eleverna är femton år eller mer, behöver ej vårdnadshavarens godkännande för deltagande.

4.2.2 Urvalsprocessen

Rekrytering av respondenter skedde utifrån ett bekvämlighetsurval och respondenterna är ifrån skolor i Göteborgsområdet samt odefinierade kommuner vilket innebär bekvämlighet- och slumpmässigt urval. Det är fördelaktigt med bekvämlighetsurval sett till kommunikationen samt datainsamling. Nackdelen med bekvämlighetsurval är att det inte styrker statistik för en hel population, som slumpmässiga urval gör (Kristensson, 2014). Å andra sidan menar författaren att bekvämlighetsurval är tidssparande och relativt enkel strategi som lämpar sig för mindre omfattande empiriska material. Respondenterna rekryterades utifrån kontakt med lärare i hem- och konsumentkunskap på respektive skola som verksamhetsförlagd utbildning har utförts i. Lärarna informerades med ett informationsbrev innehållande riktlinjer för etiska principer för empirisk forskning (se bilaga 1). Därefter distribuerades enkäten ut till eleverna från lärarna den 25 april 2023. Ett inlägg publicerades i Facebookgruppen *lärare i hem- och konsumentkunskap* som har 1600 medlemmar från olika kommuner i Sverige den 2 maj 2023, detta för att respondenterna från skolorna inte var tillräckliga. Berörda lärare informerades 8 maj 2023 att enkäten är inaktiv och tackades för deras engagemang och deltagande.

Tabell nedan visar att 27% (n=39) är elever som går i skolan i Göteborgs kommun, 27 % (n=39) är elever som går i Mölndals kommun och 46 % (n=65) är elever från andra kommuner i Sverige av totalen som är (n=143). Respondenterna reviderades till 143 som redogörs i databearbetning och analys. Tabell 2 visar att den största mängden respondenter är ifrån skolor där VFU har utförts.

Tabell 2. Fördelning på kommuner. (N= 143). Procent

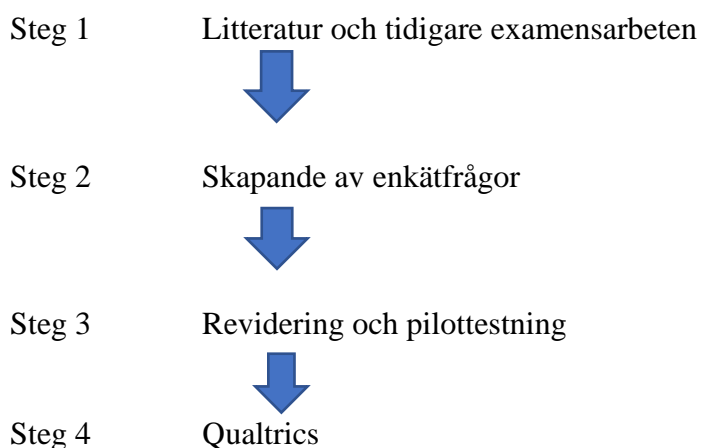
Kommun	Antal	Procent
Göteborg	39	27
Mölndal	39	27
Annan	65	46
Summa	143	100

4.3 Datainsamling

4.3.1 Utformning av enkät

Nedan presenteras enkätprocessen som bland annat utformades med programvaran Qualtrics som är en programvara som Göteborgs Universitet samarbetar med och är ett verktyg för utformning av enkäter.

För att illustrera utformningen av enkätprocessen visas processen stegvis nedan:

Figur 3. Enkätprocessen.

Steg ett i utformningen av enkäten fokuserades på att inhämta kunskap från aktuell litteratur och tidigare studenters examensarbeten. Det är centralt att utgå ifrån tre faser vid utformning av frågor till enkät: öppenhet och kreativitet, strukturering samt utseende (Christoffersen & Johannessen, 2015). I den första fasen handlar det om att söka inspiration och kunskap för att veta vilka frågor som är lämpliga. Den andra fasen handlar om att strukturera upp frågorna och bestämma ordningsföljd samt revidera utifrån syfte och frågeställning. Den sista fasen är enkätens utseende som är betydelsefull för att fånga respondentens intresse och fortsätta motivation.

Steg två i processen fokuserades på att utforma enkätens frågor, i beaktning med ovanstående faser samt studiens syfte och frågeställning. Enkätfrågor ska formuleras så att de ger adekvata svar till frågeställningar samt vara konkreta (Christoffersen & Johannessen, 2015). Vidare menar författarna att det är fördelaktigt att ställa konkreta frågor som är noga prövade då det dels underlättar för deltagaren, dels underlättar analys av data. Vidare aspekt som har beaktats är att respondenterna är ungdomar. Därmed formulerades relativt få frågor, för att bibehålla motivationen. En fördel med att ha relativt få frågor i enkäten är att alla blir besvarade med motivation och inte bara för att den ska bli färdig. Strukturen på frågorna är semistrukturerade

som innebär en blandning av öppna och slutna frågor med svarsalternativ. En fördel med semistrukturerad enkät är att det skapar möjligheter för oss att förstå deltagarens åsikt på bästa sätt samt att det ger nyanserade svar från respondenterna (Christoffersen & Johannessen, 2015).

Steg tre i processen innebar att revidera och pilottesta befintliga enkätfrågor för att undersöka om frågorna uppfattades rätt. Pilottestningen utfördes av en som ingår i inklusionskriterium och det resulterade i revidering av svarsalternativ på tre frågor. Validiteten och reliabiliteten ökar om enkätfrågorna är noga prövade (Christoffersen & Johannessen, 2015). Därav har även enkätfrågorna analyserats och granskats av handledare samt lärare på Göteborgs Universitet, detta för att undvika missförstånd samt underlätta kommande databearbetning. Efter feedback från handledare reviderades scenariot i enkäten då det ansågs tolkningsbart samt konkretisering av språkliga uttryck. Läraren från Göteborgs Universitet gav oss också feedback, vilket främst var om svarsalternativen. Efter feedback från handledare och lärare utformades ytterligare två frågor, vilket resulterade i en enkät med tretton frågor (se bilaga 2).

Steg fyra var den mest kritiska fasen i processen, eftersom det innebar att bekanta sig med Qualtrics, vilket är ett för oss främmande digitalt verktyg. Programvaran lämpar sig att använda till studiens syfte då den har avancerade funktioner som krävs för att kunna framställa ett brett resultat. Andra liknande programvaror som SurveyMonkey kräver betalning för att kunna använda avancerade funktioner och Google forms samarbetar Göteborgs Universitet inte längre med. Därav Qualtrics som datainsamling. En annan kritisk punkt med Qualtrics var att programvaran är ny att använda på institutionen för kost- och idrottsvetenskap vilket ledde till kunskap själva fick inhämtas. Bland annat uppstod problematik med distribution av enkäten då webblänken visade en äldre version av enkäten och inte den reviderade. Det löste sig och slutligen skickades länken med den reviderade upplagan till berörda skolor.

4.3.2 Mätskala

De mätskalor som de tretton frågorna ovan utgår ifrån är likert-, nominal-, ordinal- och kvotskala. Likertskalan mäter respondenternas attityd utifrån vilken grad den instämmer med frågan och oftast används en femgradig skala. Nominalskala innebär klassificering som till exempel kön eller etnicitet. Ordinalskala innebär rangordning med flera svarsalternativ som förhåller sig till varandra men avstånden mellan alternativen är inte konstanta, till exempel gillar – gillar inte. Kvotskala innebär lika stort avstånd mellan varje svarsalternativ, likt graderingen på en termometer, till exempel 1–5. En anledning till att olika mätnivåer tillämpas i enkätfrågorna är för att finna nyanserade svar och olika perspektiv till syfte och frågeställningar.

4.4 Databearbetning och analys

4.4.1 Val av analysmetoder

Databearbetning och analysering av respondenternas svar skedde i statistikprogrammet IBM SPSS statistics 29. Utifrån Qualtrics överfördes 150 respondenters svar till SPSS och den första analysen var att undersöka om överföringen från Qualtrics kodade frågorna och ID- nummer automatiskt. Vid undersökningen av ovanstående analyserades att det hade skett på ett korrekt sätt. Respondenternas svar, kvantitativa resultatet, analyserades vidare med *frekvenstabeller*, *korrelationstest*, *chi-två-test* och *innehållsanalys*.

4.4.2 Univariatanalys

Univariatanalys innebär att analysera enskilda variabler med hjälp av bland annat *frekvenstabeller* och är därmed den enklaste dataanalysen (Christoffersen & Johannessen, 2015). Frekvenstabeller av samtliga enkätfrågor gjordes för att analysera svar med högkvalitet samt avvikande respondenters svar. Analysen medförde bortfall med sju respondenter, dels då tidsfrekvensen är avvikande, dels då de endast svarat på en fråga. Svaren från de sju respondenter ansågs därför ha en låg validitet och inte tillräckliga för att analysera och använda som empiriskt material. Bortfallet ledde till 143 respondenter. Ytterligare analys var att fråga 11 hade ett avvikande utseende, vid närmare analys antydes att det var ett tekniskt fel och därför kunde ingen frekvenstabell utföras. Analysen gjordes därför manuellt i Word med hjälp av data från SPSS. Efter bortfallet med de sju respondenternas svar utfördes nya frekvenstabeller som sedan analyserades.

4.4.3 Bivariatanalys

Bivariatanalys undersöker sambandet mellan två variabler som till exempel *korstabeller* och *korrelation* (Christoffersen & Johannessen, 2015). Skillnaden mellan univariat- och bivariatanalys är beroende på variablernas nivå. Bivariatanalys analyserar hur enheterna fördelas samtidigt, på bägge variablerna, medan univariatanalys analyserar hur variabeln fördelas. För att få fram sambandet mellan variablerna krävs beroende och oberoende variabel, där den beroende förbinds med verkan och oberoende med orsak. Båda analyserna är därmed centrala för att besvara studiens syfte och frågeställningar, eftersom kartläggning och samband önskas besvaras.

4.4.4 Chi-två-test

Chi-två-test undersöker sambandet mellan två variabler och hur generaliserbart det är med hela populationen, signifikant (Christoffersen & Johannessen, 2015). Ett p-värde under 0,05, $p < 0,05$ räknas som signifikant, det vill säga kan generaliseras i hela populationen. Studiens urval är dock inte slumpmässig, vilket försvårar ett lågt p-värde och signifikans.

Nivåer på signifikans som användes i denna studie är:

$p > 0,05$ n.s. (non signifikant)

$p \leq 0,05$ (5 %) *

$p \leq 0,01$ (1 %) **

$p \leq 0,001$ (0,1 %) ***

4.4.5 Innehållsanalys

En av frågorna i enkäten är öppen för respondenterna att besvara fritt. Det kräver därför en annan typ av analys än ovan, *innehållsanalys*. Innehållsanalys innebär att tematisera och finna likheter samt skillnader mellan respondenternas svar (Kristensson, 2014). Vidare menar författaren att en nackdel med innehållsanalys är att författarnas tolkning påverkar analysen, till skillnad från uni- och bivariatanalys. Å andra sidan kräver den öppna frågan den typen av metod för att kunna analysera och presentera resultat.

Respondenternas svar på den öppna frågan kopierades in till programvaran Excell för att undersöka likheter och skillnader och sedan kategoriseras. En anledning till att svaren överfördes till Excell, och inte analyserade i SPSS, var för att det möjliggör för kvalitativ analys. För att anpassa innehållsanalysen till en kvantitativ studie som denna, användes svaren dels

som procent, dels som citat. Om studien varit av kvalitativ design hade en mer ingående analys behövts, studien är kvantitativ och därför kommer största fokus i analysen vara att utforska uni- och bivariatanalys.

Respondenternas svar tematiserades till fyra olika områden: har inget att säga, allt fungerar bra som det är, tips till lärare/ önskan om mer praktiskt samt lärarens betydelse. 35% (n=51) av respondenterna har valt att inte svara på sista frågan. Det kvantitativa materialet från öppna frågan, som har analyserats med innehållsanalys, är därmed 80% (n=114) av det totala av studiens respondenter. Svaren från respondenterna har sammanställts i ett dokument (se bilaga 3). Innehållsanalysen av dessa presenteras i resultatet.

4.4.6 Etiska riktlinjer

För att kunna samla in empiriskt material till studien behöver etiska principer inom forskningen följas (Bryman, 2018).

Informationskravet innebär att respondenterna har rätt till att avsluta sitt deltagande när de vill samt att deltagandet är frivilligt.

Samtyckeskravet innebär att respondenterna ska samtycka till deltagande och är de under 15 år krävs vårdnadshavarens underskrift för deras samtycke.

Konfidentialitetskravet innebär att respondenternas uppgifter ska behandlas med största möjliga anonymitet och varsamt.

Nyttjandekravet innebär att respondenternas svar endast är till för studiens resultat.

Ovan riktlinjer förmedlades till respondenternas och berörd personal genom ett missivbrev (se bilaga 1). Även i enkäten finns det en inledning som beskriver studiens syfte och de etiska riktlinjerna för att ännu en gång medvetandegöra respondenterna (se bilaga 2).

5 Resultat

Nedan presenteras studiens resultat utifrån studiens frågeställningar för att tydliggöra och besvara syftet. Resultatet är uppbyggt på en blandning mellan *frekvenstabeller*, *korrelationstest* och *chi-två-test* utifrån den kvantitativa datan. Figurerna som presteras under de olika frågeställningarna har olika färger beroende på vilken fråga som besvaras, detta för att underlätta och utgå från bildstöd. Inledningsvis presenteras bakgrundsfakta om respondenterna, som inte besvarar någon av frågeställningarna men är relevant för studien i helhet. Vidare presenteras frågeställningarna med resultat.

5.1 Respondenter

Av de 143 respondenter var det 56% (n=80) som identifierar sig som kvinna och 41% (n=59) som män. Det var endast 3% (n=4) som inte ville uppge vilket kön. Tabell 3 är en sammanställning av genus som visar att övervägande respondenter av eleverna är kvinnor samt att övervägande lärare i hem- och konsumentkunskap är kvinnor 81% (n=116). Vidare är dem flesta lärarna mellan 30–40 år, utifrån elevernas uppskattning (se tabell 4).

Tabell 3. Genus. Elever enligt egen utsago och lärare enligt elevernas uppfattning. N= 143.

Genus	Kvinna		Man		Annat	
	n	%	n	%	n	%
Elever	80	56	59	41	4	3
Lärare	116	81	25	18	2	1

Tabell 4. Elevers uppskattning av lärarens ålder.

Ålder	Antal	Procent
20-29	13	9
30-39	66	46
40-49	29	20
50-59	35	24
Summa	143	100

Vid undersökning av *korrelation* mellan lärarens genus och kommun framgår det i tabell 5, att dem kvinnliga lärarna är flest i Mölndals kommun (38 av 39), sedan Göteborgs kommun (36 av 39) och till sist andra kommuner (42 av 65).

Tabell 5. Fördelning av män och kvinnor i kommuner.

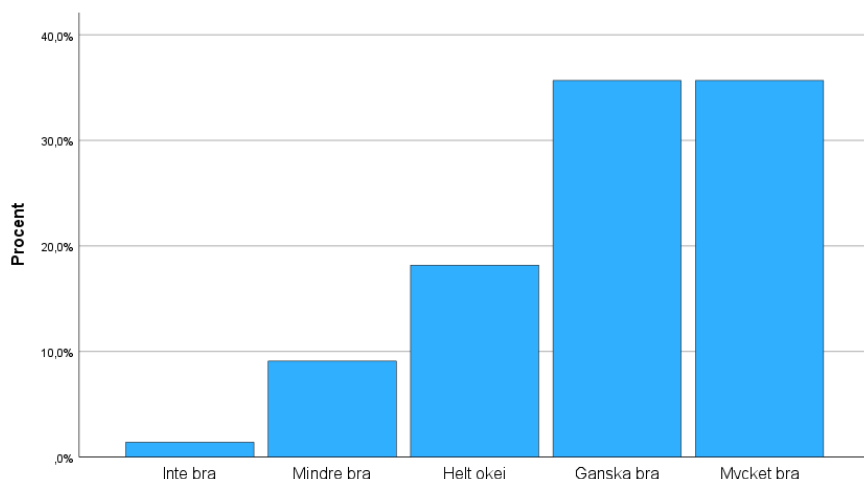
	Kvinna	Man	Annat	Total
Mölndals kommun	38	1	0	39
Göteborgs kommun	36	3	0	39
Annan kommun	42	21	2	65
Total	116	25	2	143

Att det är övervägande kvinnor som arbetar som lärare i hem- och konsumentkunskap har ett p-värde som är $p > 0,05$ n.s, vilket innebär att resultatet inte är signifikant.

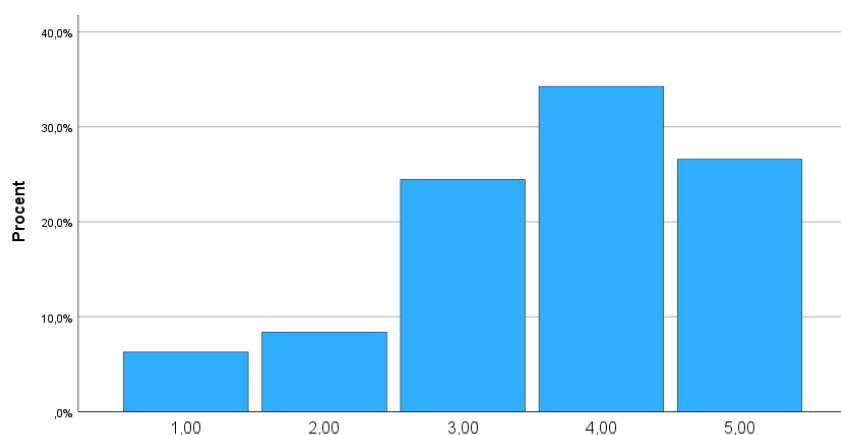
5.2 Elevers attityder till hem- och konsumentkunskap

5.2.1 Elevers åsikter och motivation till ämnet

Det är 35% av respondenterna som uppger att de tycker ämnet är ganska bra och det är 35% som uppger att de tycker att ämnet är mycket bra (se figur 4). Vidare framgår det från figur 4 att övervägande respondenter anser att ämnet är bra. När eleverna fick uppskatta hur motiverade de är i ämnet, där 1 motsvarar lite och 5 mycket, uppger övervägande att de är ganska motiverade till mycket motiverande (se figur 5). Det är färre elever som uppger att de inte är motiverade eller lite motiverade än mycket motiverade elever.

Figur 4. Elevers åsikt om hem- och konsumentkunskap (n=143).

Figur 5. Elevers motivation till ämnet hem- och konsumentkunskap (n=143).

Eleverna som är mycket motiverade tycker också att ämnet är mycket bra (se tabell 6). Vid undersökning om motivation till ämnet och vad de tycker om hem- och konsumentkunskap är det signifikant, $p < 0,01^{**}$.

Tabell 6. Elevers motivation och vad de tycker om ämnet hem- och konsumentkunskap.

	Lite motiverad	Mindre motiverad	Helt okej motiverad	Ganska motiverad	Mycket motiverad	Total
Inte bra	2	0	0	0	0	2
Mindre bra	6	3	4	0	0	13
Helt okej	1	6	11	7	1	26
Ganska bra	0	2	20	24	5	51
Mycket bra	0	1	0	18	32	51
Total	9	12	35	49	38	143

Elever svarar olika på vilken attityd de har i den öppna frågan som sedan har kategoriserats i fyra områden, en av eleverna har svart:

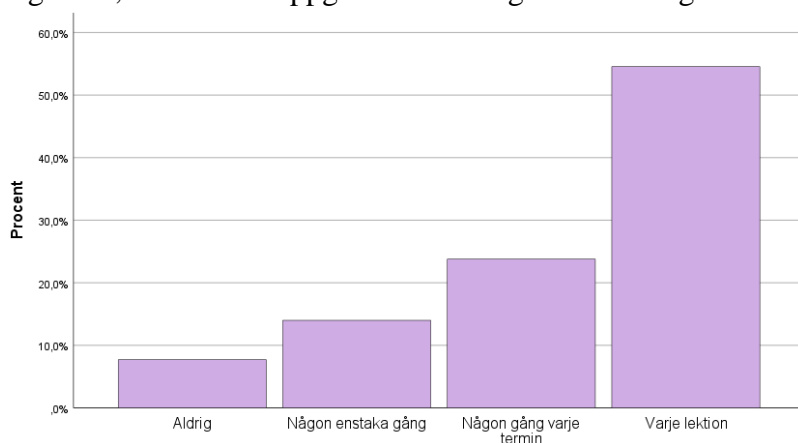
Att blanda teori och praktik i samma lektion. Mest praktik då och, för jag vill veta hur man lagar mat och sånt. Konsumtion och kost är något alla borde veta inom NO eftersom där

jobbar man inom hälsa, det är samma sak med miljön som är blandat med SO/NO. Därför tycker jag matlagning ska var första valet inom hemkunskap (Bilaga 3:8, 2023).

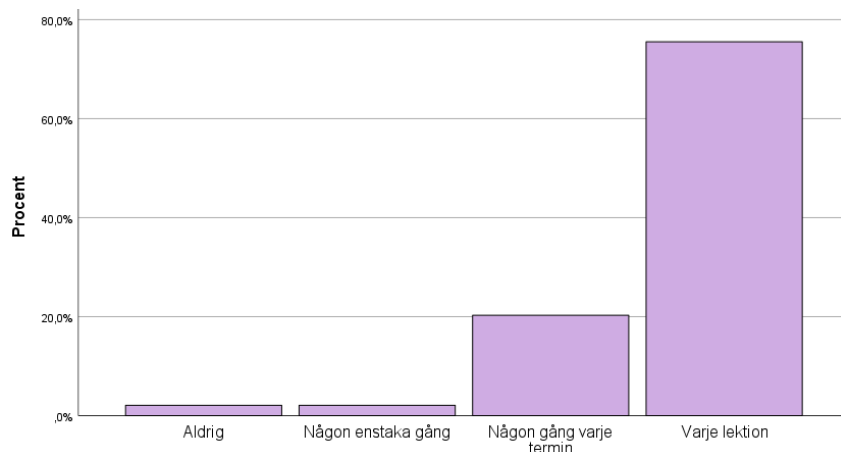
Det är flertal respondenter som nämner att de önskar praktiska moment i hem- och konsumentkunskap, 35% av eleverna har tips eller önskan om praktiska moment i ämnet (se bilaga 3).

5.2.2 Elevers anledning till en viss attityd för hem- och konsumentkunskap

Vid undersökning kring varför elever har en viss attityd till hem- och konsumentkunskap ställdes olika påståenden. Det är 55% av eleverna som uppger att deras lärare varje lektion gör de delaktiga i planeringen, det är 24% av eleverna som uppger någon gång varje termin (se figur 6). Vidare uppger 76% av eleverna att de förväntar sig praktiskt arbete som att baka eller laga mat, medan 2% uppger att de aldrig förväntar sig att baka eller laga mat (se figur 7).

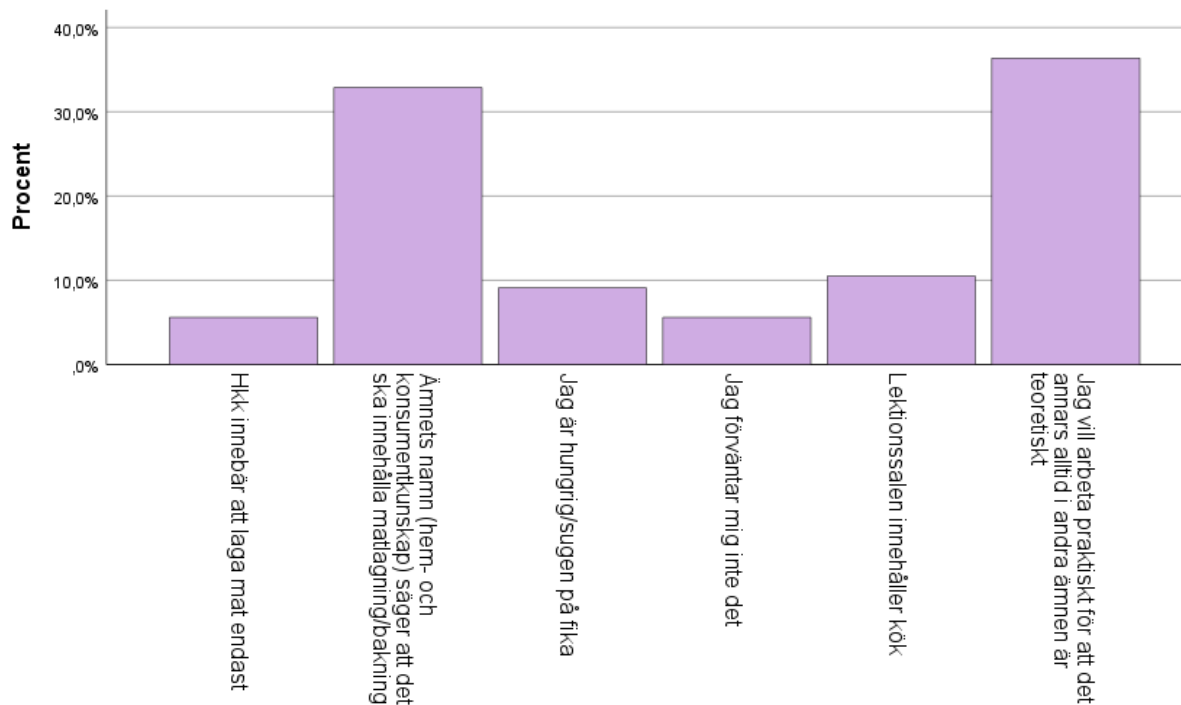

Figur 6. Elevers uppskattning av delaktighet i lektion (n=143).

Figur 7. Elevers förväntningar av praktiskt arbete (n=143).

Nedan presenteras figur 8 som ställer olika påståenden kring hem- och konsumentkunskap där respondenterna har svarat att de flesta förväntar sig att baka eller laga mat 33% (n=47), samt att de vill arbeta praktiskt då många andra ämnen är enbart teoretiska, 36% (n=52). Det är endast 6% (n=8) som inte förväntar sig att arbeta praktiskt i hem- och konsumentkunskap.

Figur 8. Elevers anledningar till att dem förväntar sig praktiskt arbeta i hem- och konsumentkunskap (n=143).

Vid ett korrelationstest för att undersöka anledningen till deras praktiska förväntningar i ämnet och om det var signifikant för hela populationen visar tabell 7 att korrelationen mellan kommunerna och varför de förväntar sig praktiska moment i ämnet är likt fördelat. Dock är resultatet inte signifikant, $p > 0,05$ n.s.

Tabell 7. Elevers förväntan på ämnet och kommunfördelning.

	Göteborgs kommun	Mölndals kommun	Annan kommun	Total
HKK innebär att laga mat endast	4	3	1	8
Ämnets namn (hem- och konsumentkunskap) säger att det ska innehålla matlagning/ bakning.	14	16	17	47
Jag är hungrig/ sugen på fika.	4	2	7	13
Jag förväntar mig inte det.	1	2	5	8
Lektionssalen innehåller kök.	3	4	8	15
Jag vill arbeta praktiskt för att de andra ämnen är teoretiskt.	13	12	27	52
Total	39	39	65	143

Vid undersökning kring skillnaden mellan elevers förväntan på ämnet och genus visar tabell 8 att $n=27$ kvinnor samt $n=19$ män som förväntar sig att laga mat/baka för ämnets titel indikerar det. Andelen kvinnor som är respondenter är 80 samt 59 män, vilket resulterar i 33% av kvinnorna samt 32% av männen (se tabell 5). Det visar på att det är en lik fördelning mellan

kvinnor och män. Av de som uppger att de vill arbeta praktiskt för att andra ämnen är teoretiska är det 32 kvinnor och 20 män. Det resulterar i 40% av kvinnorna samt 34% av männen. Oberoende på genus visar ovanstående att deras förväntan på ämnet är lika.

Tabell 8. Elevers förväntan på ämnet och genus.

	Hkk innebär att laga mat endast	Ämnets titel säger att det ska innehålla matlagning/bakning	Jag är hungrig/sugen på fika	Jag förväntar mig inte det	Lektionssalen innehåller kök	Jag vill arbeta praktiskt för att det annars alltid är i andra ämnen är teoretiskt	Totalt
Kvinna	4	27	6	5	6	32	80
Man	3	19	6	3	8	20	59
Totalt	7	46	12	8	14	52	139

Vid undersökning kring vad eleverna tycker om ämnet och vilken kommun de går i är det i Göteborgs kommun 14 av 39 elever, 36%, som tycker att ämnet är mycket bra samt 13 av 39, 33% som tycker det är ganska bra (se tabell 9). I Mölndals kommun är det 18 av 39 elever, 46%, som tycker att ämnet är mycket bra samt 15 av 39, 38%, som tycker det är ganska bra.

Tabell 9. Elevers åsikt om ämnet och kommunfördelning.

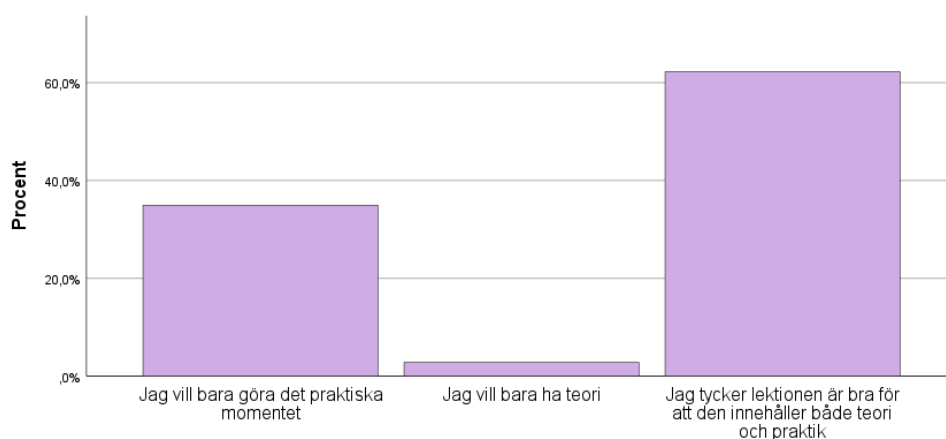
	Inte bra	Mindre bra	Helt okej	Ganska bra	Mycket bra	Totalt
Göteborgs kommun	1	6	5	13	14	39
Mölndals kommun	1	1	4	15	18	39
Annan kommun	0	6	17	23	19	65
Totalt	2	13	26	51	51	143

Utifrån tabell 10 nedan framgår det att mat och matlagning tas upp mest, 63% (n=90) av de tre olika förmågorna i hem- och konsumentkunskap.

Tabell 10. Hur ofta tas hälsa, ekonomi och miljö upp i undervisningen i HKK. Procent. (n=143).

Tema/ frekvens	Mat och hälsa		och Privatekonomi och Konsumtion		Miljö och livsstil	
	n	%	n	%	n	%
Varje lektion	90	63	44	31	42	29
Ngn gång varje termin	46	32	82	57	71	50
Ngn enstaka gång	7	5	17	12	28	20
Aldrig	0	0	0	0	2	1
Summa	143	100	143	100	143	100

Elevers förväntan på ämnet har mestadels varit praktiskt men figur 9 visar att över 60% av eleverna tycker det är bra när ämnet även innehåller teori, kunskap-i-handling. Det är endast 3% av eleverna som bara vill ha teori.

Figur 9. Elevers förväntan om praktiskt eller teoretisk undervisning i hem – och konsumentkunskap (n=143).

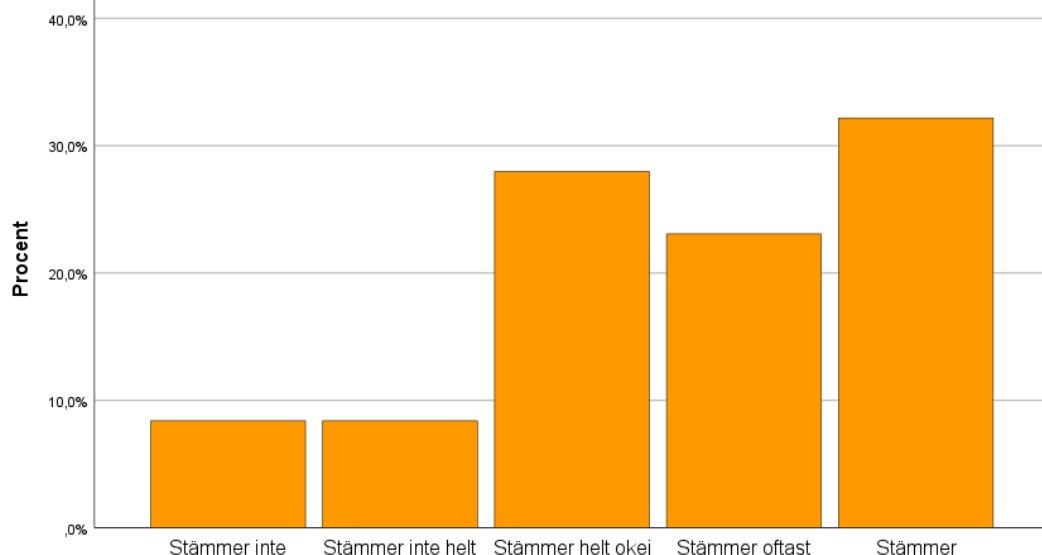
Även i den öppna frågan finns det flertal elever som uppger att de uppskattar kunskap-i-handling. En av eleverna svarade:

Att blanda teori och praktik på samma lektion så likt det går. Jag tycker att matlagning är bra inom ämnet eftersom man får lära sig om hur man lagar och ska tänka när man gör olika rätter. Att laga varje gång är kanske inte jättebra eftersom då får man inte lära sig om ekonomin och miljön. Det är ju viktigt att också veta mycket om hur man ska tänka”. (Bilaga 3:9, 2023).

Men det finns även flera av eleverna som betonar att det blir för mycket teori i ämnet. Exempelvis uppger en elev: ”Jag gillar inte är det är för mycket teori jag anser att det ska vara mer praktiskt. Jag tycker även att redskapen borde vara renare” (Bilaga 3:50, 2023).

5.3 Lärarens påverkan av elevers attityd till hem- och konsumentkunskap

Vid undersökningen kring vilka samband som finns av elevers attityd till ämnet och lärarens undervisning ställdes frågan om läraren påverkar elevers uppfattning. Respondenterna svar visar att 32% tycker att det stämmer att deras åsikt om ämnet påverkas av vilken lärare de har 23% visar att det stämmer oftast och att det stämmer helt okej visar 28% (se figur 10). Endast 16% tycker att det inte stämmer och stämmer inte helt.

Figur 10. Elever attityd till ämnet och lärare i hem- och konsumentkunskap.

Det finns flera svar från elever som uppger att läraren har betydelse för vad de tycker om ämnet hem- och konsumentkunskap dels generellt, dels i ämnet, vilket visas med citatet:

”Hemkunskap hänger helt på att läraren är engagerad och kan vara med att hjälpa eleverna”. (Bilaga 3:38, 2023). Respondenterna har en varierad spridning kring lärarens betydelse för attityd till hem- och konsumentkunskap där 27% av eleverna anser att läraren har betydelse samt 30% av eleverna har inget att säga. Vidare är det 35% som önskar mer praktiskt arbete.

Tabell 11. Tematiserad innehållsanalys av frågan om tips och råd. (n=114).

Tematiserade svar	n	%
Har inget att säga	34	30
Allt fungerar bra som det är	9	8
Önskar mer praktiskt arbete	40	35
Lärarens betydelse	31	27
Summa	114	100

6 Diskussion

I diskussionen resoneras styrkor och svagheter i förhållande till metodval och studiens syfte. Vidare diskuteras resultatet utifrån studiens teoretiska referensram, syfte och frågeställning.

6.1 Metoddiskussion

6.1.1 Deltagare och urvalsprocess

Deltagarna rekryterades dels genom bekvämlighetsurval, dels via sociala medier som Facebook. Slumpmässiga urval av deltagare föredras då det ökar sannolikheten att uppnå generaliserbarhet i populationen, signifikans (Kristensson, 2014). Respondenterna för den här studien var 143, varav 65 var från andra kommuner som kan anses slumpmässiga. Det är en fördel för statistik att deltagarna i studien inte bara är från ett bekvämlighetsurval för att det inte styrker statistik för en hel population. Även om den statistiska valdieten kan anses bristfällig är reliabiliteten hög eftersom deltagarna är utifrån givna inklusionskriterier. Det är en styrka att studiens inklusionskriterier är relativt breda, eftersom andra forskare har möjlighet att undersöka elevers attityder utifrån studiens syfte och frågeställning. Vidare är inklusionskriterierna likgiltiga med studiens syfte och frågeställning, vilket möjliggör datainsamling som besvarar dessa. Studiens största styrka är därmed, inom området, att validiteten är hög eftersom deltagarna är representativa utifrån studiens syfte.

6.1.2 Datainsamling

Enkätprocessen var transparent genom att stegvis förklara hur den framställdes för att på så sätt öka dels validiteten, dels reliabiliteten. Det är en styrka att framställa processen till mätningar på ett transparent vis eftersom eventuella bristfälligheter sedan kan utvecklas eller upplysas. En potentiell utveckling inom datainsamlingen är utformningen av enkäten som hade kunnat framställa ytterligare frågor utifrån frågeställningarna. Å andra sidan valdes att utföra en så adekvat och konkret enkät som möjligt för att lyckas motivera elever att utföra enkäten. Hade en mer ingående enkät framställts hade elever eventuellt inte velat medverka eller avsluta enkäten innan alla frågor besvarats.

6.1.3 Databearbetning och analys

Den största utmaningen inom databearbetningen och analysen är digitala verktygen Qualtrics och SPSS. Det har krävt en stor teknisk förkunskap vilket har lett till att kunskap om den har behövt sökas. En konsekvens av ovanstående var att en av frågorna i enkäten inte kunde framställas korrekt i SPSS för att en teknisk miss gjordes i Qualtrics. Detta resulterade i att det krävdes en manuell utförd tabell för att kunna presentera resultatet från frågan. Hade det funnits en större teknisk förkunskap hade processen varit enklare och underlättats. En annan aspekt av en bristfällig teknisk förkunskap är att reliabilitet kan ses låg eftersom programvarorna kräver kunskap för att framställa korrekt utförd data i SPSS. Därmed är den största utmaningen, med kvantitativ metod och databearbetning och analys i SPSS, teknisk kunskap. Den kvalitativa metoden, däremot, har en hög validitet och hög reliabilitet om det enbart sker transparens i transkriberingen medan det i kvantitativa metoder kräver andra förmågor. Kvalitativa metoder utgår från forskarens tolkning vid bearbetning av data då teoretiska referensramar som är bäst lämpade utifrån forskaren väljs (Bryman, 2018). En fördel med kvalitativa metoder är därmed att det inte kräver tekniska förkunskaper om olika programvaror som är avgörande för att framställa data i kvantitativa metoder. Den kvantitativa metodens största fördel är dock att det framställer data från en större mängd än vad kvalitativ metod möjliggör.

En annan fördel med kvalitativa metoder är att det oftast utgår från intervjuer som möjliggör för deltagaren att framställa sin åsikt mer nyanserat och utvecklat än i slutna enkäter (Bryman, 2018). I den här studien valdes därför en semistrukturerad enkät samt en öppen fråga för att möjliggöra mer nyanserade svar kring elevernas attityder till hem- och konsumentkunskap. En fördel med att väva in kvalitativa inslag i en deskriptiv statistikstudie är att det ger fördjupade

dimensioner. På så sätt kompletterar de kvalitativa inslagen genom att med ord möjliggöra kartläggning och göra data fler dimensionerad.

En annan aspekt av metodval inom databearbetning och analys är att resultatet hade fått ett annat utfall om en annan typ av analysmetod valts. I denna studie valdes *frekvenstabeller*, *korrelationstest*, *chi-två-test* och *innehållsanalys*. Det är av stor vikt att välja rätt analysmetod utifrån studiens syfte och frågeställning för att öka sannolikheten för ett resultat som är genomförbart och har hög validitet (Christoffersen & Johannessen, 2015). Enkätprocessen var därmed en avgörande del för ett gediget resultat som svarar på studiens frågeställningar. Därmed användes en trestegsmodell för att skapa frågor till enkäten som skulle ge utförlig data (Christoffersen & Johannessen, 2015). Trots att författarnas modell användes för att framställa frågor, som ger ett bra resultat, finns det andra aspekter som är avgörande. En av frågorna som formulerades, fråga 6 (se bilaga 2), är ett påstående som innehåller två variabler. Detta försvårar korrelationstest då frågan redan innehåller två variabler, som ett korrelationstest undersöker (Christoffersen & Johannessen, 2015). Därmed är det ytterst centralt att inte enbart utgå från formulering av frågor utan även vara medveten om vilka typer av analyser som ska göras på dessa. På grund av kunskapslucka inom SPSS och olika analyser, innan enkätprocessen, medfördes detta misstag till den frågan. Å andra sidan svarade frågan på frågeställningen, vilket gav data till resultatet, men försvärande andra delar av analysen. Det krävs därför att forskarna har dels språklig och analytisk förmåga, dels förkunskaper om SPSS för att på så sätt uppnå genomförbara och valida data. Å andra sidan har metodvalen presenterats transparent med styrkor och svagheter för att på så sätt öka reliabiliteten och validiteten.

6.2 Resultatdiskussion

6.2.1 Respondenter

Resultatet visar att övervägande lärare i hem- och konsumentkunskap är kvinnor, 81%. Även Hjalmskog (2011) menar att hem- och konsumentkunskap är ett ämne som är kvinnodominerat då 85% av lärarna i ämnet är kvinnor. Vidare redovisar resultatet att 18% av lärarna i ämnet är manliga (se tabell 3). Å ena sidan är inte resultatet från studien signifikant och kan därmed inte generaliseras i hela populationen. Å andra stämmer resultatet med ovanstående forskning kring området, att yrket är kvinnodominerat. En slutsats är att det är övervägande kvinnor som arbetar som lärare i hem- och konsumentkunskap för att uppgifter som ämnet innehåller är förknippade till kvinnor. I LGR 22 (2022) står det att hem- och konsumentkunskap ska innehålla mat och matlagning, privatekonomi och konsumtion samt hållbar utveckling. Matlagning kan förknippas till kvinnligt vilket kan vara en anledning till att kvinnliga lärare söker sig till ämnet. Å andra sidan visar resultatet att 18% är manliga lärare som arbetar som hem- och konsumentkunskapslärare. Andelen män som arbetar som lärare i ämnet kan vara för att ämnet genomgår förändringar i form av ämnets status och innehåll. Ämnet innefattar även privatekonomi och konsumtion samt hållbar utveckling vilket kanske breddar normen för genusperspektivet i ämnet.

6.2.2 Elevers attityder till hem- och konsumentkunskap

Vid en sammanställning av elevernas attityd till ämnet är det övervägande elever (se figur 3) som anger att ämnet är bra till mycket bra. Eventuella samband undersöktes för att undersöka om det finns någon koppling till elevers positiva attityd och hur motiverade de är i ämnet. Efter korrelationstestet, se tabell 6, framgår det att en koppling kan tydas mellan positiv attityd och motivation till ämnet, varpå elever som är positiva är också motiverade. Ytterligare analys, för

att undersöka om resultatet är generaliserbart gjordes genom chi-två-test som visade ett p-värde, $p < 0,01^{**}$, signifikant. Detta kan jämföras med figur 1 som illustrerar attitydprocessen och menar att inställning (kognitiv process) påverkar beteendet (kognitiv respons) i någon grad av gillande eller ogillande (Eagly & Chaiken, 1993). Även Johansson (2019) har fått fram liknande resultat kring att elever är positivt inställda till ämnet. Vidare menar författaren att eleverna är specifikt positivt inställda till de praktiska momenten i ämnet. Även om eleverna har en positiv attityd till hem- och konsumentkunskap kan deras attityd förändras. Det som kan förändra en attityd är när nya uppfattningar och värderingar skapas (Nilsson & Martinsson 2013). Därför berör även resultatet anledningar till en viss attityd för att på så sätt få fram vad som kan påverka den.

6.2.3 Anledningar till positiv attityd till hem- och konsumentkunskap

De flesta eleverna, 76% (se figur 6) förväntar sig att baka eller laga mat i ämnet, varje lektion, samt mat och matlagning är det moment som tas upp mest i undervisningen av lärarna (se tabell 10). Det hade varit intressant att analysera korrelation mellan dessa frågor, på grund av tekniskt fel i fråga 11 gick det inte att utföra i SPSS. I frågorna ser vi ett samband mellan läraren undervisning och elevernas förväntningar. Om det istället hade varit att det inte är så hög andel som förväntar sig praktiska moment och att lärarna hade haft praktiska moment färre gånger hade utfallet antagligen sett annorlunda ut.

Daniel m.fl. (2018) styrker att det finns samband mellan lärarens val av undervisning till elevers attityd för hem- och konsumentkunskap. Vidare hänvisar författarna till O'Connells (2000) som menar att elevens attityd till ämnet påverkas, i hög grad, av vad som tas upp i ämnet för att det påverkar uppfattningen som påverkar attityden. Om lärare i hem- och konsumentkunskap hade undervisat mat och matlagning färre tillfällen än privatekonomi och miljö, hur hade det påverkat attityden? Å andra sidan kan inte praktiska moment separeras från teori eftersom ämnet innefattar kunskap-i-handling. Eleverna uppger, 60%, att en lektion som utgår från kunskap-i-handling är ett bra lektionsupplägg (se figur 8). En slutsats är att hem- och konsumentkunskap kan med fördel innehålla ännu mer kunskap-i-handling eftersom elever uppger att de tycker det är bra. I Lgr 22 (2022) står det att hem- och konsumentkunskap ska utgå från kunskap-i-handling men utifrån 118h i hela grundskolan. Detta visar på en motsättning där kursplanen menar att lektionerna ska utgå från kunskap-i-handling men blir problematiskt eftersom det ska göras på få timmar. En slutsats är därmed att eleverna vill ha kunskap-i-handling och att lärare önskar mer tid för att göra det men förutsättningarna/ramfaktorerna gör det svårt att uppnå det. Detta kan leda till en ond spiral för att lärarens undervisning påverkas elevernas attityd och när läraren behöver separera de olika moment för att hinna med ger det en felaktig uppfattning om ämnet som i sin tur påverkar elevernas attityd negativt. Å andra sidan är 118 timmar en ramfaktor som i princip alltid har funnits vilket indikerar att läraren behöver vara kreativ och använda sina didaktiska förmågor till det bästa.

Ämnets titel påverkar elevernas förväntningar och attityd till ämnet (se figur 7). De håller med om att titeln indikerar att ämnet ska beröra matlagning och bakning. Historiskt har ämnets titel genomgått förändringar från *hushållsgöromål* → *hemkunskap* → *hem- och konsumentkunskap*. Även om titeln har varit olika har ämnets centrala kärna varit matlagning, utifrån olika perspektiv. Verksamma lärare i ämnet är i olika åldrar, se tabell 4, vilket kan innebära att de äldre lärarnas utbildning skiljes från de yngre lärarna. 1989 hette examen hushållslärare medan det idag heter hem- och konsumentkunskapslärare. Detta indikerar på att de olika lärarna kommer från olika skolor som påverkar valet av undervisning. Å andra sidan är benämningen hemkunskap något som frekvent används bland lärare och elever. En slutsats är oavsett titel på ämnet förväntar sig elever till största del praktiska moment i hem- och konsumentkunskap.

Vidare anledning till elevers positiva attityd till hem- och konsumentkunskap kan vara salens utformning och placering. De eleverna som går i Göteborgs kommun har en hem- och konsumentkunskapssal som ligger i en avskild byggnad från de andra teoretiska ämnena. Salen är sliten och hade behövt renovering för att vara uppdaterad och bli likvärdig med moderna kök. Vidare har salen en avskild del för teori samt begränsad budget för inköp av livsmedel. De eleverna som går i Mölndals kommun har salar som möjliggör för kunskap-i-handling då teoridelen är integrerad med köken. Vidare är salarna moderna med induktionshäll och relativt god budget som ger eleverna möjligheter till varierad undervisning av livsmedel. Det är fler elever i Mölndals kommun som uppger att de tycker att ämnet är mycket bra, 46% medan det är 36% i Göteborgs kommun (se tabell 9). En anledning kan vara att eleverna i Mölndals kommun har bättre förutsättningar i sina salar. Å andra sidan skiljer sig respondenternas svar förhållandevis lite vilket kan indikera på att det är andra anledningar som påverkar.

6.2.4 Lärarens påverkan av elevers attityd till hem- och konsumentkunskap

Lärarens didaktiska färdigheter, i hem- och konsumentkunskap, påverkar elevers attityder till ämnet (Ossia Rogers, 2023). Vidare menar författaren att positiva attityder till ämnet har koppling till lärarens didaktiska kunskaper och resultatet visade även ett signifikant värde på detta. Liknande resultat presenteras i denna studie då en av eleverna beskriver lärarens påverkan: ”Hemkunskap hänger helt på att läraren är engagerad och kan vara med att hjälpa eleverna”. (Bilaga 3:38, 2023). Vidare menar respondenter att deras attityd till hem- och konsumentkunskap påverkas av lärarens undervisning, där resultat redovisar att endast 16% av eleverna tycker att det inte stämmer (se figur 9). Den teoretiska referensramen, didaktiska triangeln, kan tillämpas för att förstå varför elevers attityder påverkas av lärarens didaktiska kompetenser. Den didaktiska triangeln illustrerar hur läraren kan uppnå hög målpåfyllelse genom att implementera kursplanen i relation till eleverna (se figur 2: Hjalmskog & Höijer, 2019). Lärarens undervisning utgår från ett innehåll och innehållet påverkas av kursplanen i ämnet. I LGR 22 (2022) står det att hem- och konsumentkunskap ska beröra hälsa, ekonomi och miljö. Dock uppger respondenterna i studien att mat och matlagning är det som förekommer mest i undervisningen (se tabell 10). Det leder till slutsatsen att läraren har ett ansvar och i hög grad påverkar vad eleverna har för förväntningar på ämnet eftersom de tolkar vad som ska ingå utifrån läroplanen. Det kan i sin tur leda till hur eleverna uppfattar ämnet.

Andra aspekter av lärarens påverkan kan vara hur delaktiga de gör eleverna i ämnet. Respondenterna uppger, 55% att deras lärare gör de delaktiga i undervisningen, varje lektion, i hem- och konsumentkunskap (se figur 5). I LGR 22 (2022) står det i värdegrunden att eleverna ska göras delaktiga i sin utbildning och sitt lärande för att på så sätt främja utveckling. En fördel med hem- och konsumentkunskap och kunskap-i-handling är att det skapar utrymme för lärare och elever att interagera med varandra och därmed skapa delaktighet. Resultatet i studien besvarar inte vad och varför eleverna upplever sig delaktiga i utan hur ofta de upplever det. Det kan därmed inte dras någon slutsats kring varför men möjligt utfall är hem- och konsumentkunskapens kunskap-i-handling. Figur 8 visar att det endast är 3% av eleverna som bara vill ha teori medan resterande önskar praktiskt samt kunskap-i-handling. En undersökning kring varför eleverna uppskattar kunskap-i-handling utgår inte från denna studies syfte men är högst aktuell att undersöka. Det som eleverna bland annat uppskattar med ämnet är att det har ett praktiskt teoretiskt perspektiv, något som andra ämnen kan ta efter för att öka elevers motivation och attityder till ämnet.

7 Slutsatser och implikationer

143 elevsvar har sammanställts och analyserats utifrån studiens syfte som var att kartlägga elevers attityder till hem- och konsumentkunskap samt alternativa samband till dessa. Resultatet redovisar att flertalet av lärarna i hem- och konsumentkunskap är kvinnor. Eleverna uppskattar ämnet och tycker det är bra för att det bland annat innehåller praktiska moment. Eleverna som är positivt inställda till ämnet är även motiverade. Det kan vara flera olika anledningar till att elever har en positiv attityd till hem- och konsumentkunskap som förväntningar, kunskap-i-handling, ämnets titel, salens utformning och placering samt läraren. Urvalet har gjort det problematiskt för att sammanställa en generell bild av elevers attityder. Dock har resultatet styrkts med teoretiska referensramar och vetenskaplig forskning inom ämnet vilket till viss del gör det generaliserbart.

Inledningsvis presenterades ett citat som visade att elevens förväntan på ämnet är praktiska moment. Flertalet av eleverna i denna studie har även uppgett att de förväntar sig praktiska moment på lektionerna. Lärarens uppgift kan därmed vara att implementera teoretiska perspektiv till elevers förväntan om praktiska moment, för att bibehålla elevers positiva attityder. Resultatet redovisar att elever som har positiv attityd till ämnet också är motiverade till ämnet, $p < 0.01^{**}$, signifikant. Detta indikerar på att lärarens roll är central för att bibehålla elevers positiva attityd för att öka sannolikheten för motivation till ämnet. En fördel är om läraren knyter an aktuell kursplan till elevers förväntningar för att reproducera positiva attityder till ämnet, likt den didaktiska relationen. Detta kan styrkas med figur 1 som illustrerar attitydprocessen och menar att inställning (kognitiv process) påverkar beteendet (kognitiv respons) i någon grad av gillande eller ogillande (Eagly & Chaiken, 1993). En implikation är därmed att undersöka hur elevernas praktiska förväntan till ämnet, kan tillämpas med teori för att uppnå och utveckla undervisningen i hem- och konsumentkunskap. Mat och matlagning är en central del i ämnet, historiskt och nutid, men ämnet har utvecklats i takt med samhället och det krävs mer tanke bakom matlagningen för att förstå hur komplext hållbar utveckling är. En elevs tanke från enkäten:

Att blanda teori och praktik på samma lektion så likt det går. Jag tycker att matlagning är bra inom ämnet eftersom man får lära sig om hur man lagar och ska tänka när man gör olika rätter. Att laga varje gång är kanske inte jättebra eftersom då får man inte lära sig om ekonomin och miljön. Det är ju viktigt att också veta mycket om hur man ska tänka. (bilaga 3:9, 2023)

Ovan citat har inte framförts tidigare i studien, men är värt att nämnas för att det beskriver vad som krävs av unga i dagens samhälle. Genom kvantitativ undersökning har elevers attityder till ämnet undersökts, resulterade i en kartläggning som beskrev att elever har positiva attityder till ämnet, dels på grund av läraren, dels praktiska moment. Ytterligare implikation skulle vara att undersöka lärares attityder för att komplettera obesvarade frågor utifrån denna studie. I denna studie ställdes frågor till elever men hade med fördel även kunnat ställas till lärare för att på så sätt redovisa en mer nyanserad bild av elevers attityder och alternativa samband. Utan elever är det inga lärare och utan lärare finns det inga elever, därmed är det av stor vikt, för större arbeten, att undersöka båda parternas attityder. Med detta arbete har en viss lucka fyllts men kräver fortsättning för att utvecklas och komplettera den aktuella forskningen inom området för att på ett forskningsbaserat sätt utveckla ämnet hem- och konsumentkunskap.

Referenslista

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Liber.

Carle, J., Nilsson, B., Avlaro, J.L & Garrido, A. (2006). *Socialpsykologi: bakgrund, teorier och perspektiv*. Studentlitteratur.

Christoffersen, L., & Johannessen, A. (2015). *Forskningsmetoder för lärarstudenter*. Studentlitteratur.

Daniel O.O, Adebayo O.O, & Oladipupo F.C. (2018). Students' Attitude and Interest as Correlates of Students' Academic Performance in Home Economics in Junior Secondary School. *International Peer Reviewed & Refereed Journal, Open Access Journal* (ISSN 2348 – 1269, PRINT ISSN 2349–5138), 400-403. http://ijrar.com/upload_issue/ijrar_issue_809.pdf

Eagly, A. H., & Chaiken, S. (1993). *The psychology of attitudes*. Forth Worth, TX: Harcourt Brace & Company.

Hjälmeskog, K. (2011, 10 april). *Val för hållbar utveckling i Hem- och konsumentkunskap - historiska perspektiv och framåtblickar*. Docplayer. <https://docplayer.se/12161154-Hushallsgoromal-1919.html>

Hjälmeskog, K. och Höijer, K. (2019). Inledning. I Hjälmeskog, K. & Höijer, K. (red.) (2019). *Didaktik för hem- och konsumentkunskap*. (s. 9–22). Gleerups.

Hjälmeskog, K. och Höijer, K. (2019). HK- didaktik på läroplansteoretisk grund. I Hjälmeskog, K. & Höijer, K. (red.) (2019). *Didaktik för hem- och konsumentkunskap*. (s. 9–22). Gleerups.

Höijer, K. (2019). Var-frågan i centrum: perspektiv på HK-klassrummet. I Hjälmeskog, K. & Höijer, K. (red.) (2019). *Didaktik för hem- och konsumentkunskap*. (s. 9–22). Gleerups.

Johansson, J. (2019). *Ska vi inte laga mat idag? elever av hem- och konsumentkunskap*. [Magisteruppsats, Göteborgs Universitet]. Gothenburg University Publications Electronic Archive. <HT19-2940-007-L9HK2A>.

Kristensson, J. (2014). *Handbok i uppsatsskrivande och forskningsmetodik för studenter inom hälso- och vårdvetenskap*. Natur & Kultur.

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. (2022). Skolverket. <https://www.skolverket.se/getFile?file=9718>

Nationalencyklopedin, (2023). *Attityd*. Hämtad 2023-05-05 från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/attityd>

Nilsson, A. & Martinsson, J. (2013). *Attityder till miljöfrågor: utveckling, betydelse och förklaringar*. Studentlitteratur.

O'Connell, S. (2000). *Introduction to Problem-Solving Strategies for the Elementary Mathematics Classroom*. N.H. Heinemann

Ogwu, E. N (2010). Home Economics Education in Botswana: Implications for Family life. *National Teacher Education Journal*, 3(2). 99-110.

Ogwu, E. N., & Ogwu, F. J. (2009). Gender and Attitudinal Influence Towards Students' Willingness to Study Home Economics at the Junior Secondary School Level in Botswana. *Southeastern Teacher Education Journal*, 2(4). 73-83.

Räihä, T., Tossavainen, K., Turunen, H., Enkenberg, J., & Halonen, P. (2006). Adolescents' Nutrition Health Issues: Opinions of Finnish Seventh-Graders. *Health Education*, 106(2), 114-132. <https://doi.org/10.1108/09654280610650954>

Regeringsbeslut 1989/90: Ub624. *Utbildningen för hushållslärare*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/utbildningen-av-hushallslarare_GD02Ub624

Rogers Beatrice, O. (2023). Students' attitudes towards home economics in the colleges of education: The role of instructors's didactic skills. *International Journal of Advance Research in Education & Literature* (ISSN: 2208-2441), 9(3), 55–59. <https://doi.org/10.53555/mnel.v9i3.1604>

Skolverket. (2022). *Timplan för grundskolan*. Hämtad 2023-05-03 från <https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/laroplan-och-kursplaner-for-grundskolan/timplan-for-grundskolan>

Skolinspektionen. (2019). *Hem- och konsumentkunskap i årskurs 7- 9*. <https://www.skolinspektionen.se/beslut-rapporter-statistik/publikationer/kvalitetsgranskning/2019/hem--och-konsumentkunskap-i-arskurs-79/>

Thurstone, L.L & Chave, E.J. (1929). *The Measurement of attitudes*. University of Chicago Press.

Øvrebo, E. M. (2014). Knowledge and Attitudes of Adolescents regarding Home Economics in Tromsø, Norway. *International Journal of Consumer Studies* 38 (1), 2-11. DOI: 10.1111/ijcs.12043

Bilagor

Bilaga 1 Missivbrev

Bilaga 2 Enkät

Bilaga 3 Elevers svar från öppen fråga (fråga 13)

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Hej!

Vi heter Elif och Linnea och studerar till lärare på Göteborgs Universitet. Just nu skriver vi vårt examensarbete som handlar om attityder till hem- och konsumentkunskap (HKK).

Det är frivilligt att delta i studien, men dina svar är väldigt uppskattade. Svaren är självklart anonyma och används bara för att skriva vår uppsats. Vi vet att ni är inne i en period av NP och att det är mycket för er i skolan, men denna enkät går snabbt och kan leda eventuellt förändringar. Det är som en utvärdering.

Enkäten innehåller 13 snabba frågor och vi vill att ni ska svara så likt er uppfattning som möjligt. Om det är någon eller några frågor som ni inte förstår kan ni fråga er lärare.

Tack på förhand för dina svar och att ni bidrar till ny kunskap!

Med vänlig hälsning

Elif Ercik & Linnea Hallgren

QR kod:

Länk:

https://samgu.eu.qualtrics.com/jfe/form/SV_1RL7rIRXGuhkSjA

Attityder till hem- och konsumentkunskap

Vi heter Elif och Linnea och studerar till lärare på Göteborgs Universitet. Just nu skriver vi vårt examensarbete som handlar om attityder till hem- och konsumentkunskap (HKK).

Det är frivilligt att delta i studien, men dina svar är väldigt uppskattade. Svaren är självklart anonyma och används bara för att skriva vår uppsats. Vi vet att ni är inne i en period av NP och att det är mycket för er i skolan, men denna enkät går snabbt och kan leda till eventuellt förändringar. Det är som en utvärdering.

Enkäten innehåller 13 snabba frågor och vi vill att ni ska svara så likt er uppfattning som möjligt. Om det är någon eller några frågor som ni inte förstår kan ni fråga er lärare. Heja er!

Del 1

Fråga 1:

Jag identifierar mig som:

- 1.Kvinna
- 2.Man
- 3.Annat/ vill ej uppge

Fråga2:

Jag går i skolan i?

- 1.Göteborgs kommun
- 2.Mölndals kommun
- 3.Annan kommun

Fråga 3:

Är din hem- och konsumentkunskapslärare...?

- 1.Kvinna
- 2.Man
- 3.Annat

Fråga 4:

Om du skulle uppskatta hur gammal är din lärare?

- 1.20-29 år
- 2.30-39 år
- 3.40-49 år
- 4.50-59 år

Del 2 - uppfattningar, föreställningar och attityder

Fråga 5:

Vad tycker du om ämnet hem-och konsumentkunskap?

1. Inte bra
2. Mindre bra
3. Helt okej
4. Ganska bra
5. Mycket bra

Fråga 6:

Vad jag tycker om ämnet hem- och konsumentkunskap, påverkas av vilken lärare jag har?

1. Stämmer inte
2. Stämmer mindre
3. Stämmer okej
4. Stämmer ganska bra
5. Stämmer

Fråga 7:

Uppskatta hur motiverad du känner dig när du har HKK

- 1= Lite motiverad
5= Mycket motiverad

Fråga 8:

Upplever du att din lärare gör er delaktiga i lektionsplaneringen

1. Aldrig
2. Någon enstaka gång
3. Någon gång varje termin
4. Varje lektion

Fråga 9:

Jag förväntar mig att baka/laga mat i hem-och konsumentkunskap

1. Aldrig
2. Någon enstaka gång
3. Någon gång varje termin
4. Varje lektion

Fråga 10:

Varför förväntar du dig att baka/laga mat i HKK?

1. HKK innebär att laga mat endast
2. Ämnets namn (hem- och konsumentkunskap) säger att det ska innehålla matlagning/bakning
3. Jag är hungrig/sugen på fika
4. Lektionssalen innehåller kök
5. Jag vill arbeta praktiskt för att det annars alltid i andra ämnen är teoretiskt
6. Jag förväntar mig inte det

Fråga 11:

Hur ofta upplever du att ni har arbetat med:

- a) **Mat och matlagning (hälsa)**
 - Aldrig
 - Någon enstaka gång
 - Någon gång varje termin
 - Varje lektion
- b) **Konsumtion och ekonomi (ekonomi)**
 - Aldrig
 - Någon enstaka gång
 - Någon gång varje termin
 - Varje lektion
- c) **Miljö och livsstil (miljö)**
 - Aldrig
 - Någon enstaka gång
 - Någon gång varje termin
 - Varje lektion

Del 3 – Scenario

En lektion i hem-och konsumentkunskap ser ut så här:

Eleverna ska tillaga bulgursallad med haloumi. Lektionen är 90 min lång och planeras med

20 min genomgång

45 min laga rätten, äta och diska

25 min diskussionsfrågor

1. Jag vill bara göra det praktiska momentet.
2. Jag vill bara ha teori.
3. Jag tycker lektionen är bra för att den innehåller både teori och praktik.

Del 4 – Öppen fråga

Fråga 13:

Vilka tips och råd vill du ge oss som hem- och konsumentkunskapslärare? Vi tänker till exempel vad som fungerar bra och vad som fungerar mindre bra.

1. Ait hade
2. Allt fungerar bra de är inget negativt de är bara positivt
3. allt går bra nu. min lärare är mycket bra. jag är väldigt nöjd
4. allt var bra
5. Allt är bra
6. Allting fungerar jättebra elif är en väl utvecklad lärare
7. Använda större utval av "sides"
8. Att blanda teori och praktik i samma lektion. Mest praktik då och, för jag vill veta hur man lagar mat och sånt. Konsumtion och kost är något alla borde veta inom NO eftersom där jobbar man inom hälsa, det är samma sak med miljön som är blandat med SO/NO. Därför tycker jag matlagning ska var första valet inom hemkunskap.
9. Att blanda teori och praktik på samma lektion så likt det går. Jag tycker att matlagning är bra inom ämnet eftersom man får lära sig om hur man lagar och ska tänka när man gör olika rätter. Att laga varje gång är kanske inte jättebra eftersom då får man inte lära sig om ekonomin och miljön. Det är ju viktigt att också veta mycket om hur man ska tänka.
10. Att dela in eleverna i bra grupper
11. att fråga elever om de har önskemål att laga något som de vill
12. att göra genomgångarna kortare och roligare eftersom vi blir ganska trötta att bara sitta ner varje lektion
13. Att hjälpa mycket berätta vad som handlar om lektion Det som mindre att genomgång måste va 10-20 min och skriva tydligt.
14. Att inkludera eleverna mycket men även att låta dem vara självständiga. Något jag tycker är väldigt kul är då min lärare lägger fram ingredienser och sedan får vi laga valfri mat enligt kost cirkeln. Det ger en möjlighet att kunna se hur självständig man faktiskt är i köket.
15. Att låta eleverna ofta får medverka genom att vara med och bestämma vad som ska lagas och göras på lektionerna.
16. Att man får göra mat som är god så inte man behöver slänga mat
17. Att man lagar exotisk mat som thai eller annat
18. Att man ska få göra mer modern mat som vi tycker är gott. ♡
19. Att man ska ha mer ickematlagningar. Såsom att lära sig diska, tvätta och städa.
20. Att variera ibland så det inte bara är praktiskt eller teoretiskt. Vara trevlig och alltid hjälpa sina elever ge feedback

21. Att vi får göra sushi nån gång?
22. Att vi får välja grupper själv eller vara med och bestämma vilka man ex inte kan jobba med.
23. Att vi får välja vem vi vill jobba med och vad vi vill laga, att det finns flera recept att välja på.
24. Baka mer
25. Baka och laga mat varje gång
26. Baka varje dag
27. Bli bra som lärare och lyssna på eleverna. ändra din personlighet, va lite medmänsklig.
28. Det funkar bra
29. Det funkar väldigt bra när vi har teori först sedan har vi praktiks arbete som att laga mat eller baka, men oftast laga mat i åk 9.
30. Det teoretiska jobbar vi redan med på idrotten. Så som hälsa, vilken mat som är bra att äta osv. Därför borde vi lägga mindre fokus på de under hkk. De blir bara tröttsamt och uttjatat
31. Det är viktigt att man får visa den teoretiska delen genom praktiskt och muntligt arbete
32. fortsätt gör det ni tycker om att göra. never give up.
33. göra mera bakning och jobba med teori
34. ha bra energi baka mycket
35. har inga tips
36. har inga tips och råd
37. har inget att säga
38. Hemkunskap hänger helt på att läraren är engagerad och kan vara med att hjälpa eleverna.
39. I början av terminen låt eleverna bestämma en eller två lektioner vad ni ska laga mat.
40. Inga
41. inga tips
42. ingen aning
43. Ingen aning
44. inget
45. Inget
46. Inget allt är bra!

47. inte skrika på oss
48. Inte vara så stela
49. It's perfect as it is.
50. Jag gillar inte är det är för mycket teori jag anser att det ska vara mer praktiskt. Jag tycker även att redskapen borde vara renare.
51. Jag har inga ideer förlåt
52. Jag har inga råd eller tips
53. jag har inga tips
54. Jag har inga tips allt är bra som det är
55. jag har inga tips eller råd
56. jag har inget att säga för att alla är olika.
57. Jag har inget att säga men den låter mig inte gå vidare så jag skriver detta.
58. Jag skulle vilja att ni utökar budgeten så vi kan äta finare kött även laga stora måltider till överviktiga personer som gärna skulle tyck om våran ide och lära sig att äta hälsosamt
59. Jag tror att ni gör jättebra. Jag har ingen tips för er.
60. Jag tycker allt fungerar bra
61. Jag tycker allt är bra som det är.
62. Jag tycker att det går jätte bra i mina lektioner. Jag gillar HKK och har inget dåligt att säga om det.
63. Jag tycker att det ibland finns för lite tid för matlagningen och att lärare överskattar hur snabba vi elever är på att laga mat
64. Jag tycker att lärare skall göra roliga saker inplanerade i matlagning. Och att inte ha så sjukt långa lektioner
65. Jag tycker att man ska börja med teroin tidigare typ i 7 så man får lära sig om tillexempel hur man betal faktorer,konsumentköp och allt det man lär sig i 9 .
66. Jag tycker att ni ska vara sprattliga för då blir lektionen också roligare. Det kan vara vilken jobbig uppgift som helst men så länge läraren har en bra energi blir stämningen god.
67. Jag tycker att vi ska ha det som förr. att vi bara gör praktiskt en period och teori en period för annars blir det för mycket att hålla koll på.
68. Jag tycker det är bra att hem- och konsumentkunskapslärarna bestämmer vem eller vilka vi ska jobba i samma grupp som på lektionen, på detta sättet får vi öva på att samarbeta tillsammans

med olika människor. Dock skulle jag vilja kunna bestämma vem eller vilka jaska jobba med ibland också.

69. Jag tycker man kan variera med teori och praktiskt. För om man bara har teori kommer eleverna till slut inte orka med läraren och bara hitta på något annat. Praktiskt kan inte heller vara så bra att bara göra för då lär man sig inte om miljön och sånt.

70. Jag tycker redan allt är bra,

71. Jag vet helt ärligt inte. Skaffa en bra relation med era elever så kommer lektionerna aldrig vara tråkiga.

72. jag vet inte

73. Jag vet inte

74. Jag vill att vi gör mer matt :)

75. jag vill hem

76. Jeg vet ikke

77. Kanske att man får testa på lite annat praktiskt än matlagning. Just nu lagar vi mat enligt recept varje lektion, hade varit kul att göra annat också. (Inte teoretiskt tack)

78. Laga/ baka något eleverna tycker är gott.

79. lyssna på eleverna

80. Låt elever få 1-3 tillfällen där de får välja att baka eller laga ungefär vilken mat som helst, utan att behöva hålla sig alltför mycket till en viss summa pengar, en viss mängd näring eller att det "måste vara vegetariskt/hållbart". Detta låter elever experimentera på kreativt sätt och faktiskt visa vad de kan laga. Kanske är de riktigt bra på en viss grej men mindre bra på att göra det som läraren erbjuder.

81. Låt oss välja grupper själv. Tack.

82. låt oss välja va vid ska laga

83. Lägga ner mer pengar på HKK så man faktiskt kan få mer fika

84. Matträtter som smackar bättre

85. mer bakning/lagning mindre teori

86. Mer o baka för de roligare och godare 🍷❤️😄

87. Mer praktiskt

88. mindre teori tid

89. Mindre uppgifter mer laga mat

90. Minndre teoretiskt och mer praktist. För att teoretiskt är tråkit... :)

91. ne

92. nej

93. Nej

94. Nej tack för maten

95. none

96. Okej

97. Prata viktigt saker

98. Spendera inte för mycket tid på teori om målet med lektionen är att laga en maträtt.

99. sätta folket som man känner bäst för annars svårt att kominicera i gruppen mellan varandra om man inte riktigt känner varandra

100. Teorilektioner är typ jättetråkigt men det går att göra roligt genom typ Kahoot oså, det kan också vara roligare med diskussionsuppgifter i grupp typ. Inte så mycket bara prat.

101. Tänka på att eleven är hungrig och vill äta

102. va på bra humör

103. Var delaktiga och låt eleverna var med och bestämma det blir mycket bättre och roligare så

104. Var inte för hård i feedback till maten.

105. Var snälla och sätt inte press på eleven då kanske de inte vågar göra saker för de tror att de ska göra fel

106. Variera era lektioner med både matlagning, bakning med även teori och viktig information kring ekonomi.

107. vet ej

108. vet inte

109. Vet inte

110. Vet inte, ibland tycker jag att teorin är lite stökig

111. vet inte?

112. vet it

113. Vetefan

114. Vi får jobba med vem vi vill och ofta borde vi bestämma vad vi ska laga.

Total